

CENTERSYN

UPPLAGA
13 700 EX

TIDNING FÖR SÖDERHAMNS KOMMUN • NR 1/2025 • FEMTIOTREDJE ÅRGÅNGEN

Amanda Öhr Stenbackens eldsjäl

Sidan 9

TEMA: LANDSBYGDEN I FOKUS

**Nyetablering i Söderhamn
& Boinitiativ i Trönö**

Sidan 6

Landsbygdsplan

Sidan 7

**Framtidens
jordbruk**

Sidan 10

Foto: Mats Levig

Många gör skillnad för Söderhamn

Vi skriver 2025, ett nytt år som kommer att innebära tuffa prioriteringar inom den kommunala verksamheten. Detta blir bland annat som en följd av ett minskat befolkningsunderlag och högre kostnader. Även kärnverksamheterna måste ses över, då huvuddelen av kostnadsmassan finns inom skola och omsorg.

tagit sin hand från offentligt firande. Det finns otaliga exempel där företag och föreningar, enskilt eller genom att kroka arm med varandra, genomför insatser för allas vår trevnad och samhällets utveckling. Det finns till exempel ett näringslivsråd, där redan fullt upptagna företagare, ändå väljer att engagera sig för vår

och "ansvarsområden" för att bidra till ett bättre samhälle på olika sätt.

Även om uppskattningen borde visas tydligare och inte alltid når fram tror jag mig veta, och hoppas att det är så, att alla dessa insatser också innebär en tillfredsställande känsla inombords. När man vill något större för Söderhamn och får möjligheten att bidra och göra skillnad för sina medmänniskor och samhället.

Även om vi har ett fantastiskt föreningsliv i vår kommun, så finns det plats för fler att engagera sig utifrån intresse och förmåga. Ett engagemang som skapar ett socialt sammanhang och stärker samhällsutvecklingen. Det finns utrymme för alla som vill något större, vad väntar du på?

John-Erik Jansson

Foto: David Arbid

Uppskattningen borde visas tydligare

Det som ändå verkligen ger hopp är att så många krafter, sida vid sida med kommunen, bidrar till aktiviteter och positiv utveckling i samhället. Jag tänker på hur året avslutades med nyårsfirande i inre hamnen, där Handel Söderhamn och Sparbanksstiftelsen anordnade ett välbesökt och uppskattat arrangemang, sedan kommunen

gemensamma utveckling, och regelbundet delta i olika möten. Där finns också de större fastighetsägarna som trots konkurrens i vardagen, väljer att sitta gemensamt för att utveckla sina delar av samhällskedjan.

På samma sätt arbetar flera organisationer och föreningar utanför sina huvudsakliga ändamål

En konstruktiv dialog om strömmingsfisket

Den 2 december bjöd riksdagsledamoten Anders W Jonsson (C) och undertecknad in till ett samtal om strömmingsbeståndet i Östersjön.

Politiska företrädare från alla kommuner och partier längs kusten i Gävleborg välkomnades för att diskutera om vi och i så fall hur, vi kan agera tillsammans över blockgränserna för att skydda strömmingsbeståndet från kollaps. Efter att beskedet kom om resultatet av EU-förhandlingarna, och därmed även EU-kvoterna för trålfiske av strömming i Östersjön, så är vi ytterst oroade för strömmingens framtid.

Efter det att deltagarna hälsades välkomna och mötet syfte ringats in, gav Karl Gullberg från Länsstyrelsen Gävleborg sin bild av läget.

Fiske mitt i hjärtat

Förutom att strömmingsbeståndet minskat har också strömmingens vikt minskat märkbart. Gullberg pratar om "Hjärteffekten" och liknar de stora och koncentrerade ansamlingarna av strömming, långt ute i Bottenhavet under vintertid vid strömmingsbeståndets hjärta. Från dessa ansamlingar pumpas strömmingen ut i Bottenhavets skärgård och vikar och som regel till sitt "hemnavatten" år efter år.

Med anledning av klimatförändringarna med varma vintrar och det förändrade isläget, så är det möjligt att tråla mitt i hjärtat under vinteransamlingarna. Med höga fiskekvoter och mycket effektiv djuptrålning, så blir den kvarvarande strömmingen som sedan ska återvända till Bottenhavets skärgård och vikar hela tiden färre och mindre.

Spiggen har fått stor tillväxt då strömmingen minskat, och det påverkar även beståndet av sik, då spiggen tar mycket stor del av de sikyngel som vandrar från vattendragen längs kusten ut mot havet.

Av den totala fiskekvoten i Bottenhavet har Finland 80 % och den finska fiskeflottan fiskar

i princip hela sin tilldelade kvot och till stor del på den svenska sidan. Fisket styrs till stor del av internationella havsrättsregler, och Sverige har inga möjligheter att påverka det genom nationell lagstiftning, som istället då enbart skulle slå mot svenska fiskare -menar Gullberg.

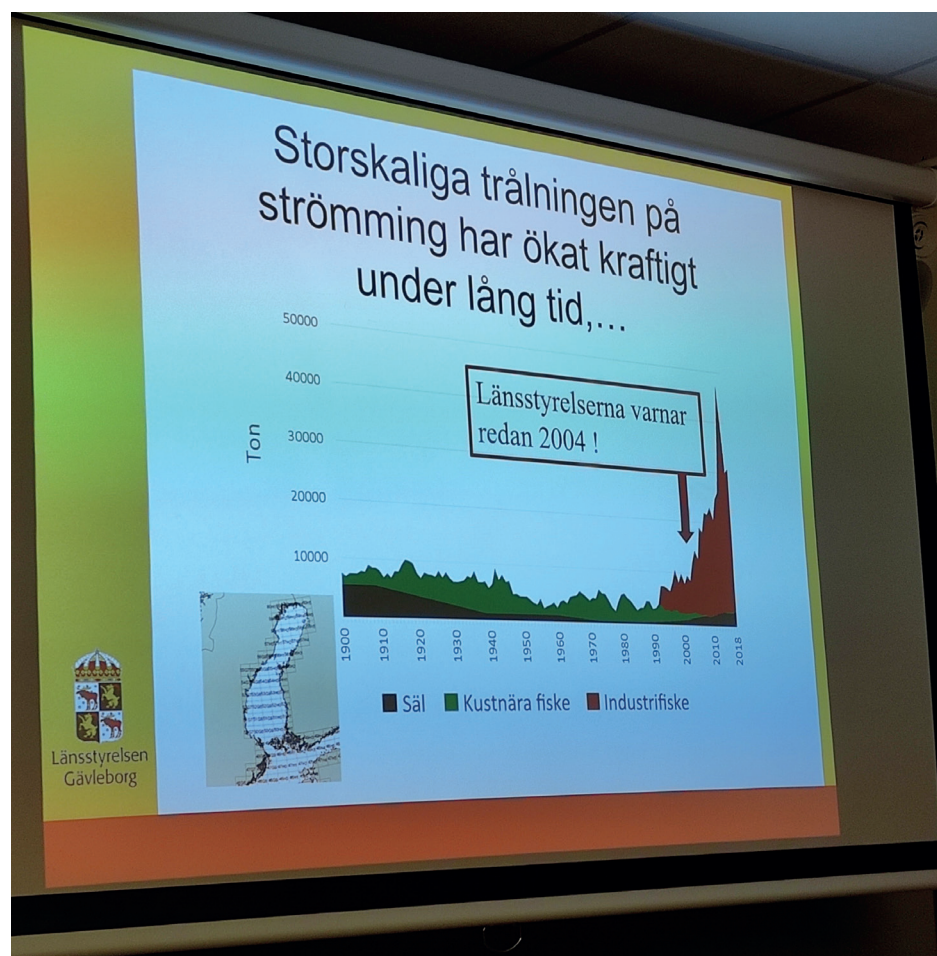
Åtgärdsförslag

De åtgärdsförslag han nämner handlar om minskning av kvoterna, fredningsområden, utvärdering av beståndet avseende storlek och ålder och inte bara bärgad vikt och i övrigt vetenskapliga studier. Här är det viktigt att driva frågan mot Finland och EU, då den nationella nivån endast påverkar i liten utsträckning. Ett sätt att skapa fredningsområden kan vara genom etablering av vindkraftsparker i de områden där fisken ansamlas på vintern, eftersom det verkar svårt att åstadkomma på annat sätt.

Därefter fick Carl-Åke Wallin, Kustfiskarna ordet. Han menar att ett stort problem är att all fisk tas upp oavsett storlek, bara för att bli fiskmat. Även Carl-Åke är inne på behovet att se över fiskekvoterna, men kanske även metoderna kan behöva ändras där tillsynen också kan utvecklas betydligt genom exempelvis fler fiskerikontroller och kameraövervakning. MSC märkning av fisk kan också vara ett sätt att få konsumenterna att påverka i rätt riktning. Wallin lyfte även Havsrättskonventionen som en möjlig väg att komma åt fiskefrågan ovanifrån, kanske med klimatfrågor och biologisk mångfald som ingångar i frågan.

Frågan måste leva

En livlig och konstruktiv dialog genomfördes och förhoppningen är att vi tillsammans och över partigränserna kan hitta lösningar för att freda

och rädda strömmingsbeståndet från total kollaps. Bland annat lyftes frågan hur den regionala utvecklingsstrategin, RUS kan nyttjas i frågan om det kustnära fisket, och länsstyrelsen framhöll möjligheterna via projektet om ekosystembaserad havsförvaltning.

Mötesdeltagarna och de olika företrädarna för riksdag, region och kommuner tog med sig försla-

gen för att se möjliga vägar för de åtgärdsförslag som kommit upp under mötet, och för att i övrigt hålla frågan högt på dagordningen.

John-Erik Jansson
Kommunstyrelsens ordförande

Aktivt skogsbruk för en hållbar framtid

Världen står inför stora utmaningar för att kunna begränsa klimatförändringarna. En klimatförändring som accelererar för att vi förbränner fossil energi. Den fossildrivna ekonomin är fortfarande stor. För att minska den krävs istället en växande cirkulär bioekonomi. Skogen är här en stor del av lösningen för att kunna öka bioekonomin och gå från fossila produkter till förnybara sådana. Skogen är bra på att bidra med kol och samtidigt kunna tillhandahålla förnybara produkter. Men för att detta ska bli möjligt måste skogen kunna brukas mer, inte mindre, samtidigt som vi värnar om den biologiska mångfalden.

Söderhamns kommun har utmärkta förutsättningar för skogsbruk. Marken är bördig, klimatet är kustnära och tillgången till vatten är god. Skogsbruket har en lång tradition i kommunen och har varit en viktig del av det lokala näringslivet. För många privata skogsägare utgör skogsbruket en betydande inkomstkälla. Samtidigt har skogen, trots ett aktivt brukande, kunnat användas av kommuninvånarna för både rekreation och återhämtning.

Söderhamns kommun äger och förvaltar cirka 4 000 hektar skogsmark var av 2500 hektar är produktiv skogsmark. Kommunen är ambitiös och tar

mycket hänsyn till växter och djur i sitt brukande. Ungefär 20 procent av skogsmarken är undantagen från virkesproduktion för att främja biologisk mångfald och hänsyn till människor i tätortsnära områden. I detta ingår merparten av våra öar i skärgården som inte brukas. Detta är mer än vad genomsnittliga skogsägare gör, men det är också något som kommunen kan och bör göra för invånarnas bästa.

En aktuell fråga är hur kommunens övriga skogsmark ska användas, särskilt med tanke på klimatutmaningen och den biologiska mångfalden. I debatten framhålls hyggesfritt skogsbruk som en universallösning. Forskningen visar dock att hyggesfritt skogsbruk fungerar bäst i vissa typer av skog och är särskilt lämpligt i tätortsnära områden där man vill bevara en skogskänsla. Hyggesfritt skogsbruk är dock inte en metod som fungerar för all skogsmark. Att enbart använda hyggesfritt skogsbruk sänker tillväxten och riskerar att leda till skogar inte blir återbeskogade enligt den skogsvårdslagens bestämmelser, vilket kan resultera i glesa och lågproduktiva skogar som till slut ändå måste kalhuggas och planteras om. Sådana skogar bidrar inte effektivt till att mildra klimatförändringarna.

Det är tydligt att allmänheten, i lju-

set av klimatförändringarna, efterfrågar hållbara och förnybara produkter. En växande befolkning kommer att behöva fler hållbara konsumtionsprodukter, som trähus, biobränslen och sanitetsprodukter – alla dessa hämtas från skogen. Därför har kommunen inriktningen att skogen ska brukas aktivt med fokus på produktion, med inslag av hyggesfritt skogsbruk där det är lämpligt. Forskningen är också tydlig på detta område, ett mer aktivt skogsbruk är långsiktigt bättre både för klimatet och för produktionen av hållbara konsumtionsprodukter. Med rätt naturvård kan även den biologiska mångfalden bevaras.

Noggranna avvägningar kommer dock att krävas för att avgöra vilka delar av skogen som ska brukas aktivt med fokus på produktion, vilka delar som ska brukas mindre aktivt och vilka som ska lämnas helt orörda. Denna avvägning kan med fördel göras i samverkan med berörda medborgare. Men den övergripande inriktningen för vilket skogsbruk som ska bedrivas är i grunden en äganderättsfråga. Söderhamns kommun förlitar sig på vetenskapen, som tydligt visar att ett aktivt brukande av skogen är bäst både för klimatet och miljön.

Pär-Olof Stål

Kommunekologen Andreas Håberg och Stig Nordgren i diskussioner under Hållbarhetsdagen 2024 om vilka riktlinjer som behövs kring skogsförvaltning i tätortsnära områden.

Ett steg närmre gårdsförsäljning

För några dagar sedan kom det efterlängtrade beskedet om att EU-kommissionen inte har några invändningar mot Sveriges planer på att införa gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Därmed har vi kommit ytterligare ett steg närmare förverkligande av en fråga som Centerpartiet drivit i 20 års tid och som branschen väntat på lika länge.

För oss har det hela tiden handlat om att ta tillvara på den potential som finns kring småföretagande, livsmedelsproduktion och destinationsutveckling. Inte minst på våra landsbygder. Bara här i Gävleborg finns en lång rad bryggerier, vinproducenter och destillerier som nu kommer kunna få möjlighet att visa sina verksamheter på ytterligare ett ben. Detta kan leda såväl till nya arbetstillfällen, samt skapa intressanta besöksmål.

Samtidigt grumlas ölglasat något av den restriktivitet som regeringen lagt in i lagstiftningen. Från Centerpartiet hade vi velat se ett mer liberalt förslag än vad som nu blir fallet. Exempelvis tycker vi att produktionstakten är för lågt satta eftersom det slår ut ett

antal företag och hindrar andra från att växa. Vidare ser vi inte poängen i att den aktivitet man som konsument måste delta i innan ett köp måste vara betald. En rundvisning blir inte bättre för att man betalar för den. Vi är också kritiska till att lagen endast ska gälla temporärt i sex år eftersom det kommer försvåra för många företag att genomföra nödvändiga investeringar.

Sammantaget är det dock oerhört glädjande att lagstiftningen nu kan läggas fram. Så fort regeringen presenterat sin proposition för riksdagen påbörjar beredningen av betänkandet hos socialutskottet och därefter återstår debatt och votering innan ärendet är i hamn. Till sommaren kommer det antligen bli möjligt för de första producenterna i Gävleborg att öppna för gårdsförsäljning.

Magnus Svensson (C)
Gruppledare, Söderhamn

Christofer Bergenblock (C)
Riksdagsledamot

Peter Orest på
Helsing Ångbryggeri
Foto: David Arbid

Ljusne kan bli vinnare på gårdsförsäljningen

Peter Orest äger och driver Helsing Ångbryggeri i Ljusne.

Det pågår en omfattande verksamhet lokalt, och under förra året bryggde han 90.000 liter öl av olika sorter.

Peter ser fram emot att kunna hålla öppet för gårdsförsäljning, men han tycker att mycket är oklart vad som krävs.

Kravet på att hålla visningar i samband med försäljningen saknar han information om hur det ska fungera. Att få sälja max 3 liter till kund låter

också väldigt lite.

Trots allt så är förslaget ett steg i rätt riktning, tycker Peter.

Det har hänt att vi har haft utländska besökare här i lokalerna, och innan dom ska åka vidare så har de velat köpa med sig några flaskor. Då blir det väldigt konstigt att jag måste säga nej till detta, och hänvisa dem till systembolaget.

Lennart Olsson

Byte på ordförandeposten i Barn- och lärandenämnden (BAL)

Vid årsskiftet var det byte på ordförandeposten i BAL. Fredrik Öhlander valde att lämna uppdraget som ordförande i BAL i slutet av 2024 och undertecknad tog över uppdraget. Den första tiden som ny ordförande innebar dels att återetablera bekantskap med utbildningsdelen av nämndens ansvarsområde, dels att stifta bekantskap med myndighetsutövandet inom socialtjänstområdet gentemot barn och unga, något jag inte har tidigare erfarenhet av.

Ett nytt år innebär initialt att se tillbaka på året som gått som ett lärande inför det år som ligger framför. BAL fick vid årets första nämndsmöte ta del av och därefter besluta om årsredovisningen för 2024. Av redovisningen framgår att en stor utmaning är att få kostnaderna att hålla sig inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen,

men också att det inom många områden går åt rätt håll, exempelvis att barnperspektivet och barns delaktighet i frågor som rör dem själva ökar. Glädjande är också att hösttermin betygen för niorna ligger på en högre nivå än året innan. Detta innebär att arbetet under vårterminen för att få fler elever behöriga till ett nationellt program på gymnasiet är att vi har ett bättre utgångsläge än året innan.

Inom utbildningsområdet har fokus legat på att bereda ärendet kring anpassning av förskolelokaler då det beräknas finnas ett överskott om cirka 100 förskoleplatser i centrala Söderhamn hösten 2025. Det var därför nödvändigt att fatta beslut om att lägga ner en större förskola i centrala Söderhamn. Valet stod mellan de två likvärdiga välfungerande förskolorna,

Klossdammens förskola och Lillbergets förskola. Ett flertal faktorer fällde avgörandet att behålla Lillbergets förskola, exempelvis bedömningen att det är viktigt med en kommunal förskola i norra delen av centrala Söderhamn. Ytterligare en viktig faktor är att "nattis" nyligen flyttat till Lillbergets förskola. Beslutet i barn- och lärandenämnden blev därför att till hösten 2025 stänga Klossdammens förskola utifrån att flera faktorer talade till Lillbergets fördel. Vi kan därmed behålla den nuvarande personaltätet beräknat per avdelning, vilket givetvis är viktigt för att bibehålla verksamhetens goda kvalitet.

Margareta Högborg (C)
Ordförande, Barn- och lärandenämnden

Din lokala leverantör av hemelektronik och luftvärmepumpar

Kungsgatan 9, Söderhamn • 0270-70035
Må-fr 10-18, lör 10-14

Bussen i Stråtjärä går inte genom byn

Stråtjärä har under vintern haft ett stort bekymmer i och med att busslinje 64 fick en ny tillfällig dragning och går inte längre genom byn.

I mitten av december bestämde sig X-trafik för att lägga ner de tre busshållplatserna Skogs kyrka, Kallbäck och Källmyran samt flytta busshållplatserna vid Stråtjärä skola. Alla busshållplatserna ligger efter Kyrkvägen. Anledningen - att vägen är för undermålig så att bussbolaget som kör inte längre vill köra där. Många Skogbor är drabbade av detta. Konsekvensen blev att de anställda på äldreboendet Eklunda har fått svårt att ta sig till jobbet, en del av dem har inte körkort eller bil. För skolan - hållplatsen är flyttad så barnen står i snö och halka och väntar på bussen, barn från i klass 1 till 6. Vidare har vi kyrkan/kulturcentrumet där många aktiviteter äger rum.

Genom ett gediget arbete att påverka de berörda instanserna så har frågan steg för steg kommit fram mot en lösning. Status vid denna tidnings

pressläggning: Långsiktigt kommer vägen att åtgärdas under året (sannolikt sommaren) och därefter kommer bussen att få sin ursprungliga rutt åter, men det har inte varit enkelt. Många har varit inblandade, kommunens landsbygdsstrateg, kommunens styrelseordförande, våra regionpolitiker men framför allt de boende som enträget jobbat på för att få tillbaka bussen. Ett exempel på de boendes engagemang är insändaren från KG här intill

Nu återstår att hitta en bra temporär lösning fram tills bussen får sin ursprungliga rutt åter. Under ett bygdemöte tillsammans med regionen och X-trafik den 18 februari kom man överens om en plan för hur man skulle kunna hantera den frågan.

Bra jobbat alla!

Mats Leivig

Foto: Karl-Gunnar Ström

Centerpartiet säger nej till bolagisering av primärvården!

Centerpartiet röstade på regionfullmäktige den 29 januari nej till bolagisering av regionens primärvård. Vi försökte under mötet åter sända tillbaka ärendet för mer underlag. Till detta förslag var regionmajoriteten helt ointresserade och röstade snabbt ner.

Argumentet för ett nej har varit många. Varken på regionstyrelsens möte eller på regionfullmäktige kom någon ny information kring konsekvensanalyser, tidsplaner eller kring dialogen med medarbetare, fackliga organisationer eller patientorganisationer.

Centerpartiet har vid ett antal tillfällen ställt frågor angående bolagiseringen av vår offentliga primärvård. Den kritik på processen och de frågor Centerpartiet ställt sammanfattas nedan:

Vilka delar eller enheter i primär-

vården skall bolagiseras? Det saknas en konsekvensanalys på förslaget att gå från förvaltningsform till regionalt bolag. Även en tidsplan för genomförande saknas, samt hur stor budgeten för konsult och projektarbetet är. Hur ser dialogen ut med de fackliga företrädarna och medarbetarna som berörs av förslaget? Kommunerna (som står för ca 25 % av den totala sjukvården) har inte involverats i processen!

Varför är aktiekapitalet satt till 25 miljoner och varför får inte styrelsen ta del av de underlag som konsulten arbetat fram?

Att inte ge svar på ovanstående frågor och åtgärda bristerna och ändå gå vidare i en så omfattande process är ett stort risktagande av regionmajoriteten som idag består av Sverigedemokrater, Moderater, Sjukvårds-

partister och Kristdemokrater.

Den här bolagiseringen är en lång och utmanande process som skapar en massa administrativt arbete och arbete med omorganisationen. Det sker i en tid av tuffa ekonomiska utmaningar och behov av utveckling och omställning av våra verksamheter till en mer god och nära vård. Trots att inga beslut är fattade har projektet redan börjat kosta pengar och konsult är anställda.

Eftersom den politiska majoriteten inte lyssnade till våra önskemål om att ha underlag innan den politiska församlingen röstar om en av de största ändringarna på väldigt lång tid rörande vår primärvård i Gävleborg så yrkade Centerpartiet att ärendet ska avslås.

Magnus Svensson

Busstrafiken i Stråtjärä

Om jag kommer till en vägsträcka som är dålig, som i det här fallet några hundra meter i Kallbäck så sänker jag hastigheten. Busstrafiken har ju sina tidtabeller att hålla men förseningen är marginell.

Ett annat alternativ är att köra ner till Skolan och Kyrkan sen vika ner efter Strandvägen och ut på 83:an och

upp till korsningen.

Jag är förvånad att Bussförarnas skyddsombud tillåter att Bussen körs in på en smal gata i ett Bostadsområde med urusel sikt.

GÖR OM GÖR RÄTT

Karl-Gunnar Ström

Centerpartiet uppmanar regeringen och Socialdemokraterna att stärka äganderätten

Förtroendet rämnar för äganderätten bland Sveriges skogsägare. Plötsliga inskränkningar gör att skogsägare förlorar rätten att bruka sin egen mark och med det stora ekonomiska värden. Att staten kan beröva enskilda utan kompensation är inte värdigt en rättsstat. För att råda bot på detta måste äganderätten befästas i grundlagen tillsammans med rätten för kompensation när den inskränks.

Förre året tillsatte regeringen en grundlagskommitté med uppdrag att se över flera grundläggande fri- och rättigheter. Men de stora partierna låter andra frågor skymma att bland dem ingår äganderätten och inskränkningar av den. För C är det centralt att den ska stärkas. Men i kommittén har S och M fokuserat på andra frågor. Man missar hur akut läget för äganderätten är.

Nyligen kom ett domslut i ett fall där en skogsägare i Bollebygd överklagade i hopp om ersättning efter att ha fått sitt skogsbruk begränsat på grund av en tjäderlekplats på hans mark. Han förlorar miljonbelopp i såväl avverkningsintäkter som minskat fastighetsvärde. Men mark- och miljödomstolen avslag hans överklagan. Istället fick han ta notan för statens rättegångskostnader. Tyvärr är fallet i Bollebygd bara ett i en lång

rad där enskilda skogsägare drabbas ekonomiskt.

Det är nödvändigt att i vissa fall kunna begränsa äganderätten då starka allmänintressen föreligger - och att skydda miljövärden kan vara ett sådant. Men att det görs utan ekonomisk kompensation urholkar förtroendet för rättsstaten. Om det handlade om byggandet av infrastruktur skulle ingen försvara en ordning där staten kunde dra järnväg över privat mark utan ersättning.

Att förändringar i grundlagen bör göras med bred enighet är principiellt viktigt och just därför bör de stora partierna ta sig samman och agera i enlighet med tidigare löften. Såväl S som Tidöpartierna har tidigare förklarat att äganderätten i skogen behöver stärkas. Gör vi inte det riskerar Sveriges skogsägare att få leva i rättsosäkerhetens limbo i många år framöver.

Muharrem Demirok (C)
Partiledare

Helena Lindahl (C)
Landsbygdspolitisk talesperson

Magnus Svensson (C)
Regionråd i Gävleborg,
gruppledare för Centerpartiet
i Söderhamn

John-Erik Jansson (C)
Kommunalråd Söderhamn

ÅRETS KATALOG ÄR HÄR!

Läs den online eller beställ och få den hem till din brevlåda!
Gå in på lonnusbuss.se

LÖNNS BUSS

Information & bokning • lonnusbuss.se • Tel. 0270-124 20

Vi tar bilder för körkort och visum

Drop-in

elon LJUD & BILD
Köpmangatan 10, Söderhamn.
0270-155 76.
Mån-fre 10-18. Lör 10-15

BÅTHUSET

Allt för ditt båtliv - Året om!

Båtar, motorer och tillbehör - vinterförvaring och allt därtill!

Auktoriserade för:
TOHATSU HONDA MARINE

Nygatan 4, Ljusne • 0270-101 80 • www.bathuset.org

Så gör vi det lönsamt att rädda klimatet

En av Centerpartiets fem reformgrupper har sedan augusti gjort en djupgående samhällsanalys av utmaningarna som klimatet och den gröna omställningen står inför. Nu presenterar gruppen sina reformförslag som ska riva de hinder som står i vägen för grön tillväxt.

– Med reformgruppens gröna, liberala politik skapar vi möjligheter och incitament för både näringslivet och individen att ställa om och minska sina koldioxidutsläpp. Det måste helt enkelt löna sig att rädda klimatet, säger Emma Wiesner, reformgruppens ordförande.

– Sveriges regering ökar just nu utsläppen. Det smutsiga blir billigare medan det gröna och hållbara görs dyrare, svårare och långsammare. I stället för att sikta mot en grön tillväxt skapar regeringens politik en smutsig nedväxt. Det måste bli tvärtom, säger Emma Wiesner, reformgruppens ordförande.

Gruppen har arbetat fram reformer som svarar mot de identifierade hindren som idag står i vägen, för att göra omställningen billigare, attraktivare, snabbare, enklare och smartare.

1. Prisa Gud här kommer (den gröna) skatteåterbäringen.

Inför en grön skatteåterbäring till alla medborgare för att kompensera för höjda drivmedelspriser i samband med klimatomställningen.

På landsbygden, där kollektivtrafik saknas, dubblas återbetalningen.

På så sätt främjas klimatsmarta transportval eftersom den som kör elbil, cyklar eller åker kollektivt också får återbäring samtidigt som de utan alternativ får dubbel ersättning för att kunna investera i exempelvis en miljöbil.

Det ska löna sig att rädda klimatet.

2. En rejäl klimatskatte-reform

- Genomför en klimatskattereform där det hållbara blir billigare och kostnaden för aktiviteter med höga utsläpp ökar. Samtidigt ska fossila subventioner skyndsamt skrotas.

- Skattesystemet ska bidra i klimatomställningen.

3. Innovationslandet Sverige

- Reformera miljöbalken till en klimat- och miljöbalk som också värderar projekts klimatnytta.

- Ansvar för miljöprövningar ska flyttas från länsstyrelserna till mark- och miljödomstolarna eller annan nytillsatt tillståndsmyndighet. Beroende på verksamhetens utformning bör tillstånd garanteras inom en handläggningstid på två månader till två år och compensation utbetalas vid avvikelser från dessa.

- Inför skyndsamt ett planeringsmål om en dubblad elproduktion till 2035.

- Inför ett Elgarantisystem med effektupphandling som tryggar elförsörjningen genom att täcka upp med produktion från flexibla

källor de få timmar om året som ordinarie elsystem inte räcker till.

- Svenska Kraftnät får i uppdrag att kartlägga och tillgängliggöra 150 nya anslutningspunkter för ny industri i Sveriges elnät.

- Sverige ska vara Europas främsta innovationsland.

4. Höj målen

Reformera klimatlagen för att Sverige inte ska kunna köpa sig fri från ansvar genom så kallade klimatkompensationsprojekt i tredjeland för att sänka våra nationella utsläpp.

- Ändra målsättningen om klimatneutralitet från 2045 till 2040.

- Ambitionerna i Sveriges klimatpolitik ska öka.

5. Deklarera mera – kräv klimatismärkning

- Inför en nationell klimatismärkning för alla produkter för att skapa transparens för konsumenten hur klimatsmarta val ser ut.

- Premiera återbruk och återanvändning i systemet med klimatismärkning för att främja cirkulär ekonomi.

- Det ska vara enkelt för alla att göra klimatsmarta val i vardagen.

Emma Wiesner (ordförande), Rickard Nordin, Svante Linusson och Emmy Ahlstedt
Reformgruppen för klimat

Foto: Mats Leivig

Strandskyddet – en seger för landsbygden!

Den 20 januari presenterade regeringen förslagen om ändringar av strandskyddsreglerna. Äntligen.

- Det är Centerpartiets förslag från början och vi har länge drivit på för en förändring.
- Företag på landsbygden har bättre möjligheter att utvecklas och fler människor kan bo kvar och försörja sig.
- Reglerna ska göra det enklare för privatpersoner att bygga nära små vattendrag och sjöar, samt för företag att starta verksamheter.

För cirka tre år sedan stoppade SD, L, M och KD förslaget för att nu lägga fram nästan identiskt liknade förslag som Centerpartiet då gick fram med. Ibland är det politiska spelet väldigt tråkigt. Men jag är glad att de tagit sitt förnuft till fånga och röstar på Centerpartiets grundförslag.

Magnus Svensson (C)
Söderala

HOLMEN

Johan Lyden
Virkesköpare
070-561 63 73
johan.lyden@holmen.com

LÅT SKOGSÄGARGLÄDJEN VÄXA

Med oss kan du prata skog, goda virkesaffärer och andra glädjeämnen.

Hör av dig till mig när du behöver någon som hjälper till att förverkliga dina mål med din skog.

Läs mer på holmen.com/skog

Trygga, kunniga och personliga

Lång erfarenhet, lokal kännedom och trygghet gör att vi idag är Sveriges snabbast växande mäklare. Vi hjälper dig att sälja din nuvarande bostad. Kontakta oss så berättar vi mer!

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling Söderhamn
Köpmangatan 11, 826 30 Söderhamn
0270-124 00
soderhamn@lansfast.se

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

FÖRETAGARE I FOKUS

Plantma Forestry

– revolutionerar skogsplantering över hela världen

Sedan oktober 2024 pågår det full aktivitet i före detta padelhallens lokaler på Björnänge. Det är Plantma Forestry, som med sitt flaggskepp PlantMax i spetsen, har förlagt en del av verksamheten till Söderhamn.

Företaget som bygger skogsplanteringsmaskiner bildades 2018. Huvudkontoret är beläget i Ludvika, medan den huvudsakliga produktionen sker i Alfta.

Verksamheten i Söderhamn är tänkt att komplettera slutmontaget i Alfta. Företaget har svårt att hinna möta efterfrågan och behöver öka sin produktionskapacitet.

Grundarna, Stig Linderholm och Hans Arvidsson, har tillsammans utvecklat skogsmaskiner sen 80-talet. Genom åren har grundidén alltid varit att utveckla driftsäkra och servicevänliga skogsmaskiner. Förutom skördaraggregat från Log Max, och Eco Log skördare och skotare, har duon varit inblandade var för sig eller tillsammans i utvecklandet av en mängd andra produkter, däribland senare versioner av planteringsmaskinen Silva Nova i slutet på 90-talet.

År 2018, efter att ha diskuterat Silva Nova-konceptet med Svenska Skogsplanter blev det uppenbart för Stig och Hans att behovet av en effektiv planteringsmaskin var större än någonsin. Sedan 90-talet har idéer om förbättringar grott i både Hans och Stig. Hans har sedan dess också börjat arbeta med sin son Tobias

Arvidsson och tillsammans fattade de tre ett beslut att ta tillvara de nya idéerna och utveckla en ny planteringsmaskin.

Så föddes prototypmaskinen

Plantma X, som utvecklades som ett samarbete mellan Grangärde Konsult och Innovation, ATEK Arvidsson Teknik, Alftaprodukter, MidiFlex och Grangärde Maskin. Genom förvärv av Alftaprodukter och MidiFlex byggdes organisationen upp i Plantma Forestry. Sedan starten av PlantMax-projektet har Alftaprodukter varit med som en aktiv partner och har även varit med och utvecklat styrsystemet och el-, hydraulik- och pneumatiklösningar för projektet.

2022 monterades den första serien av produktionsversionen, PlantMax X2, av Alftaprodukter i deras utökade lokaler i Alfta.

Under 2023 påbörjades arbetet med att skala upp produktionen av PlantMax och MidiFlex för att möta den stora efterfrågan på planteringsmaskiner man ser från stora delar av världen.

Från och med andra halvan av 2023 skickas kontinuerligt enheter av den uppdaterade PlantMax X3 ut med anpassningar till förhållanden på södra halvklotet och allmänna uppdateringar.

PlantMax X3 finns nu i Brasilien, Canada, Australien, Nya Zeeland - och Sverige.

Under 2024 har Plantma Forestry flyttat in i nya lokaler i Ludvika, där företagsledning samt reservdelslager huserar.

Några frågor till vd Magnus Sandström

Varför Söderhamn?

– Koncernen har lokaler i Söderhamn sedan tidigare och det ligger på ett bra avstånd till Alfta där vi har vår slutmontering. Anläggningen i Söderhamn kommer alltså att göra delmontage som sedan skickas vidare till Alfta.

Hur stort är rekryteringsbehovet?

– Vi ser en snabbt ökande efterfrågan på PlantMax och hela företaget behöver växa för att kunna möta den. Verksamheten i Söderhamn är bara i en uppstartsfas och behöver förstås ta in mer personal framöver. Vi har precis påbörjat rekrytering av två nya montörer och det är klart att det kan bli aktuellt med ytterligare rekryteringar längre fram. Hur många som i slutändan kommer att behövas är svårt att säga i nuläget. Håll koll på våra

sociala medier! Vi lägger alltid ut våra annonser där.

Kommer lokalerna att räcka till?

– Lokalerna vi har nu är på 1851 kvm och där finns gott om plats att växa framöver.

Centersyn tackar Magnus Sandström, vd och Erik Andersson, marknadskommunikatör, för vänligt mottagande och önskar lycka till med en sannolikt mycket framgångsrik framtid för Plantma Forestry.

Kenth Burvall

Lokalt initiativ kan skapa bostäder i Trönö

Vi är några personer i Trönö som planerar att bygga bostadsrätter här i bygden.

Anledningen är att inte behöva flytta härifrån när vi vill sälja våra fastigheter, till exempel av åldersskäl. Ett annat syfte är att öka bostadsrotationen och därmed verka för en levande och attraktiv bygd!

Vi har därför bildat Trönöbo Byggemenskap ek. för., och har sökt startstöd hos Boverket för att få hjälp att utreda vad som är möjligt att göra, och bästa sättet att göra det på.

Redan 2013, när den första lokala utvecklingsplanen i Trönö (LUP) togs fram, såg vi ett behov av att utveckla boendet i bygden. Vid en uppdatering av LUP:en 2021, denna gång med en lokalekonomisk analys (LEA) som grund, konstaterades att behovet inte minskat utan snarare ökat.

Efter att ha kontaktat ett flertal fastighetsbolag och andra möjliga husbyggare utan resultat, beslutades på ett öppet möte att själva ta tag i saken. Anledningen till formen bostadsrätter är helt enkelt att vi själva tar den ekonomiska risken, och att finansieringen kan bli lättare när vi själva satsar och avser att bo där.

Vi tänker oss upp till 16 lägenheter i centrala Trönö, anpassade för äldre personer, och med någon form av gemensamhetslokal. Även grönytor och plats för odling är viktigt för trivsel och attraktivitet. Söderhamns kommun är positiv till vårt initiativ och lämplig mark för bostäder är utpekad.

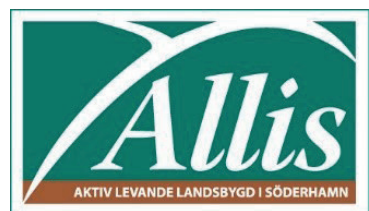
Startstödet är på max 400 000 kr och är till för projektering. Det får endast användas till kostnader fram till byggstart, till exempel anlitande av arkitekt. Den ekonomiska risk vi är beredda att ta är helt beroende av resultatet av projekteringen, och startstödet är därför avgörande för om vi går vidare med planerna.

Strax innan Centersyn gick i tryck blev det sökta stödet beviljat! En planeringsgrupp kommer nu att hugga tag i det praktiska arbete som väntar. Men det finns plats för intresserade och vi bjuder därför in till öppet möte för information om planerna. Vi ses tisdag den 11 mars kl. 18.30 på IOGT Enighet i Trönö.

För Trönöbo Byggemenskap,
Lena Åkerlind

Här är det planerat att byggas upp till 16 bostäder i ett gemensamhetsbyggprojekt. Lena Åkerlind och Ulf Martinsson, två av initiativtagarna, pekar och förklarar var byggnaderna ska stå bredvid Bystugan mellan ån och vägen.

ALLiS arrangerar seminarium om bostäder på landsbygden

Frågan om att bygga på landsbygden är mycket viktig men samtidigt komplex. För att få tillväxt på landsbygden behövs fler bostäder samtidigt som Söderhamns kommun har vikande invånarsiffror och den demografiska bilden pekar i samma riktning. Faxeholmen vill snarare riva än bygga nytt.

Det är dags att diskutera frågan och det avser vi göra den 2 april på CFL. Seminariet är öppet för allmänheten. Gå in på ALLiS websida www.allis.nu för att få mer detaljer och uppdateringar.

Mats Leivig

Centerpartiets reformgrupp för välfärd på landsbygden presenterar sina reformförslag

En av Centerpartiets fem reformgrupper har sedan augusti gjort en djupgående samhällsanalys av tillgången till välfärd i Sveriges landsbygder. Nu presenterar gruppen sina reformförslag för att lösa utmaningarna de identifierat i landsbygderna. – Trots att människor i Sveriges landsbygder betalar en större del av sin inkomst för att finansiera välfärden jämfört med människor i storstadskommuner så får de sämre välfärd. Det är oacceptabelt, säger Christofer Bergenblock, reformgruppens ordförande.

Under en pressträff, onsdagen 22 januari, presenterade reformgruppen för landsbygd sina förslag för att stärka välfärden på landsbygden, som i dag är eftersatt. Förslagen har tagits fram utifrån den samhällsanalys gruppen har gjort, där man konstaterar att skolan, vården och äldreomsorgen befinner sig i en svår situation redan idag. Och att ännu större utmaningar väntar framöver. – Allt för länge har välfärden tillåtits var ojämlig mellan olika delar av Sverige, men så kan vi inte ha det längre. Alla har rätt till en jämlik och tillgänglig välfärd, och de hinder som står i vägen för detta måste nu åtgärdas, säger Christofer Bergenblock, reformgruppens ordförande.

Exempelvis är den allmänna hälsan sämre i landsbygderna samtidigt som man är mer socioekonomiskt utsatt. Detta återspeglas bland annat i tandhälsan, där andelen över 79 år med god tandstatus är nästan 20 procent lägre i glesa landsbygder jämfört med storstäderna. Gruppen har identifierat att ekonomin, byråkratin och kompetensbristen är de främsta orsakerna till problemen. Nu presenterar reformgruppen sina förslag för att lösa utmaningarna i landsbygderna:

- 1. Mer pengar till landsbygdens välfärd**
- Utdelning från statliga bolag som nyttjar Sveriges naturresurser ska

- komma landsbygden till del.
- Fastighetsskatten från elproducerande anläggningar ska stanna lokalt.
- På sikt måste en bred skatteöversyn och ett rättvisare utjämningsystem säkerställa en rimlig finansiering till välfärdens kärna i våra landsbygder.

- 2. Landsbygdssäkra lagar och beslut**
- Riktade statsbidrag ska i princip avskaffas för landsbygdskommuner.
 - Politiska beslut och lagar ska landsbygdssäkras genom att en obligatorisk konsekvensbedöm-

Helena Lindahl och Christofer Bergenblock presenterar reformförslaget på en pressträff.

- ning ur landsbygdsperspektiv införs i lagstiftningsprocessen, kallat: Ramviksmodellen.
 - All befintlig lagstiftning inom vård, skola och omsorg ska ses över ur ett landsbygdsperspektiv för att möjliggöra små, flexibla och lokalt anpassade lösningar.
- 3. Stärk kompetensen och förbättra rekryteringen**
- Ett omfattande kompetenslyft ska genomföras för att vidareutbilda personal till rätt kompetens och behörighet inom välfärden.
 - Staten ska avtala med lärosäten för att utbildning och vidareutbild-

- ning inom välfärdsyrken erbjuds via lokala och regionala utbildningscentra.
- Kunskap om välfärd i landsbygdsområden ska integreras i utbildningarna till välfärdsyrken och tillgången till praktikplatser säkerställas.
- Ekonomiska incitament ska införas så att utbildad välfärdspersonal kan flytta dit där de behövs.

Christofer Bergenblock (ordförande), Johan Andersson, Sofia Nilsson och Helena Lindahl
Reformgruppen för landsbygd

Spännande Landsbygdsplan på gång

En Landsbygdsplan för utveckling av Söderhamns landsbygder har nu tagit form och är i dagarna uppe för beslut hos kommunfullmäktige. Den är en förlängning av Översiktsplanen för Söderhamns kommun, där landsbygderna är utpekade som en av de fem delstrategierna och viktiga utvecklingsområden. Söderhamns kommun har en ambition att nå en balans mellan stad och land vilket är en förutsättning för en hållbar kommun ur flera perspektiv. Det är också den viktigaste strategin för att kunna uppnå den bärande tanken i Översiktsplanen om att det ska vara möjligt att leva, bo och verka i hela kommunen.

Innehållet i Landsbygdsplanen baseras på uppdraget från Översiktsplanen som är följande: ”Ta fram en landsbygdsstrategi med syfte att tydliggöra landsbygdens förutsättningar och behov samt kommunens syn på lokal utveckling. Strategin ska ses som början på en process där medborgare, förenings- och näringsliv runt om i kommunen på ett aktivt sätt ska göras delaktiga i såväl beslut som genomförande. Syftet är att stimulera samordning av kommunens egna verksamheter och samverkan mellan kommun och andra aktörer för att säkerställa service och utveckling av kommunens landsbygd.”

Arbetet med att ta fram planen har gjorts i samverkan mellan kommunen, kommunbygderådet ALLiS och bygderna i kommundelarna. Ett tjugotal dialoger har genomförts under arbetets gång.

Vi kommer här att presentera landsbygdsplanens innehåll del för del, och startar idag med området ”Lokalt näringsliv och företagande”.

Det lokala näringslivet i kommundelarna är en viktig del för kommunens fortsatta tillväxt, leverera service på nära avstånd och genererar arbetstillfällen. Det finns många synergier mellan natur-, rekreations-,

kultur- och upplevelsevärden samt näringslivet (främst jord- och skogsbruk och turistnäring). Utdrag ur Landsbygdsplanen: ”Näringslivet i kommundelarna präglas av en blandning av välmående små och medelstora företag och en entreprenöriell anda. Ett starkt lokalt näringsliv skapar goda förutsättningar för lokal service och fler företag, som i sin tur skapar arbetsmöjligheter, engagemang och driv i våra kommundelar. Landsbygdernas specifika förutsättningar gör att samordning och samverkan mellan många olika aktörer blir extra viktigt. God samordning och nytänkande inom och mellan kommunal, kommersiell och ideell sektor kan göra att det samtidigt skapas fler lokala arbetsgivare, fler lokala företag och fler lokala servicefunktioner samt en ökad social hållbarhet.

Sysselsättning
Det lokala näringslivet i kommundelarna utmärker sig genom trävaruindustri, areella näringar, bygg, transport, verkstad, vård, omsorg och utbildning samt många fåmansföretag. Handel och annan kommersiell service är mycket viktiga för att det ska finnas goda förutsättningar för boende, företagare och besökare i

våra landsbygder. Inom besöksnäringen finns stora förutsättningar för ökat företagande i kommundelarna. Skogen som arbetsgivare är av stor betydelse och sysselsätter många. Både genom avverkning och omhändertagande av skogen via transportkedjor till förädling och export. Möjligheterna till distansarbete har förbättrats avsevärt de senaste åren. Detta har öppnat för att kombinera arbete och fritid på ett helt annat sätt vilket ökar förutsättningarna för att kunna bo och arbeta var man vill. Detta öppnar också upp möjligheter för företag att etablera sig i landsbygderna i större utsträckning.

Livsmedelsproduktion
Befintliga och blivande livsmedelsföretag, de gröna näringarna och fiskenäringen är en mycket stor resurs och många av dessa befinner sig i våra kommundelar. Detta är starkt kopplat till krisberedskap och våra möjligheter

att bli en självförsörjande kommun. För att stötta och stimulera den lokala näringslivsutvecklingen i kommundelarna är det viktigt att kommunen fortsätter att utveckla den lokala och regionala upphandlingen av varor och tjänster, detta gäller särskilt på livsmedelsområdet. Det handlar om att öka möjligheterna för landsbygdernas företagare att delta i upphandlingar, exempelvis genom utbildningar och information om kommunens inköp och ömsesidig ökad kunskap om och dialog mellan kommunen och näringslivet.”

Sammanfattande slutsats
Planen visar att företagsandan och entreprenörskapet är betydande även ute i kommundelarna och att kommunen behöver hitta vägar för att stärka möjligheterna till företagande även där, bland annat genom samverkan eller genom att stimulera annan samverkan. Planen beskriver

även att det finns stora möjligheter till etablering av fler företag på landsbygden och även om skogssegmentet är dominerade, så finns en rad olika tjänster med stor bredd. Kommunen kan skapa bättre beredskap för att tillmötesgå nya behov av goda boendemöjligheter och områden för företagande även ute i kommundelarna. Den främsta insatsen kommunen kan göra avseende livsmedelsproduktion är att genomföra upphandlingar som möjliggör för mindre producenter att leverera produkter och på så sätt säkra avsättning för lokalproducerade livsmedel, varor och tjänster.

Bitti Alvin
Landsbygdsstrateg,
Söderhamns kommun

John-Erik Jansson
Kommunstyrelsens ordförande,
Söderhamns kommun

Får jag följa med?

Sjukvården är mitt politiska sakområde, men i regionfullmäktige, där jag är Centerpartiets gruppleddare, är jag också med och beslutar om kollektivtrafiken.

Som regionpolitiker reser jag ganska ofta med X-trafik. Det gjorde jag också under min tid som hälsingetidningars läns reporter.

Landsbygdsperspektivet och tillgängligheten för funktionshindrade är det jag främst vill bevaka i kollektivtrafikfrågorna.

Som funktionshindrad kände jag mig diskriminerad när det blev betydligt billigare att åka med app-biljett än andra betalsätt, eftersom mina motoriska problem inte går ihop med en smartphone.

Jag hittade en lösning när biljetterna kunde köpas via regionens iPad, som vi politiker använder.

Senaste tiden har jag ändå hoppat på bussen med en klump i magen, eftersom en chaufför hotade att kasta av mig om jag inte kunde ha plattan framme, samtidigt som jag ska ta mig in i bussen och behöver hålla i mig.

Det är första gången en chaufför inte visat förståelse, men det finns ingen lösning direkt. Vänsterpartiet vill att de med rullator eller rullstol ska få åka gratis för att slippa gå från mittdörren fram till chauffören, men som jag skrivit här tidigare, är anpassningar för funktionshindrade mycket svårt, eftersom behoven är så individuella.

Regionen har tagit över ansvaret för hållplatserna. Jag hoppas det leder till bättre snöröjning och halkbekämpning, men också något att hålla sig i när hållplats stolpen inte går att använda till det.

X-trafik var tidigare ett samarbete mellan regionen och kommunerna. När regionen fick hela ansvaret trodde jag att kommungränserna inte skulle begränsa linjedragningen. När jag bodde i Enånger förvånades jag över de täta förbindelserna mot Hudiksvall, men i stort sett inga mot Norrala/Söderhamn. Lika är det nu när jag bor i Stråttjärna och inte kan ta mig mot Kilafors/Bollnäs.

På min nya hemort har vi i vinter hamnat i den situationen att bussen inte går förbi skolan, eftersom chaufförerna bedömer vägens standard som för dålig. Men hör det inte till X-trafiks huvuduppgift att trafikera länets skolor? Nu använder man en nödlösning och bussen kör ibland på en väg som är förbjuden för genomfart.

Man kan också tillägga att det är regionen som ska ha dialogen med Trafikverket om standarden på våra vägar.

Det har knappast skett tillräcklig dialog med kommunen och ortsbefolkningen. Informationen om förändringen kom alldeles innan den skulle genomföras.

Det krävs flexibilitet och kreativitet för att skapa en fungerande kollektivtrafik på landsbygden. När Centerpartiets kommunpolitiker i länet diskuterade i höstas var det inte en massa tomma bussar man ville ha. Anropsstyrd närtrafik kan vara ett alternativ, men då måste den utvecklas och göras betydligt mer känd bland dem som ska använda den.

Det är beklagligt att regionen inte vill vara med i försöket Trönöborna föreslagit med en lokalt skött minibuss som kan ansluta till ordinarie turer.

Joakim Westlund

Betalplaner är vanliga. Vår betalplan är unik.

Genom att fördela dina skogspengar över flera år i en betalplan hos oss får du en ränta som tål att jämföras - eller vad sägs om upp till hela 3%*.

Välkommen att prova vårt räkneverktyg på storaenso.com/skog för att se vad som passar dig!

Andreas Lund
070-250 98 57
andreas.lund@storaenso.com
storaenso.com

*Gällande ränta november 2021

THE RENEWABLE MATERIALS COMPANY

storaenso

Bygdens virke till bygdens sågverk

En lokal skogsaffär bidrar till tillväxt i ditt närområde, där din skog växer. Samtidigt ger våra specialsortiment ditt virke ett högre värde och ett nytt liv i hållbara produkter.

Låt oss tillsammans se över dina möjligheter för en välskött skog och en ljus framtid för både dig och din skog!

Claes Ringman
Virkesinköpare
073-271 36 60
claes.ringman@rundvirkeskog.se

Rundvirke Skog

Ditt skogsägande dina mål.

Vi hjälper dig att skapa en långsiktig plan för din skog.

Drömmer du om att föra arvet vidare till dina barn?

Är skogen din plats för rekreation och friluftsliv, eller ser du den som en ekonomisk investering?

Oavsett vad dina mål är, så är det viktigt att du inkluderar dem i din långsiktiga plan.

Mellanskogs skogliga rådgivare och förvaltare kan vara din partner på vägen att uppnå dina mål.

mellanskog.se

MELLANSKOG

Gronfront

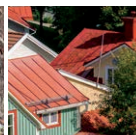
TRÄDGÅRDSMÄSTARE I SÖDERHAMN

BESKÄRNING

TRÄDGÅRDSDESIGN

RABATTRENSNING. KONSULTATION

ring Philip 070-7692423
eller mejla karin@gronfront.se
www.gronfront.se

Vi servar din utemiljö

För info
och offert,
ring Johan
070-316 86 19

Stenhus
Fastighetsservice AB

Vi gör jobb i
hela Hälsingland
- för företag och
privatpersoner!

Amanda Öhr – Eldsjälen på Stenbacken

Eldsjäl är en person som har en brinnande entusiasm för något. Eldsjälen engagerar sig ofta ideellt för en ideell förening eller för en egen sak och anser att något är såpass viktigt att det är värt att lägga ner sin tid och sitt liv för att förbättra eller arbeta med det.

Jag träffar eldsjälen Amanda på Mariagården för att ställa några frågor. Där väntar hon och Helene Burvall på 20 danssugna damer som ska delta i “Dans för hälsa”.

Vad brinner du för?

– Jag jobbar ju med det jag brinner för, säger Amanda. – Att kunna ge meningsfull sysselsättning till dom jag möter och hjälpa dom att hitta sin plats i tillvaron.

Amanda berättar också hur hon brinner för odling och allt som har med lokalt framställda hållbara grödor att göra.

Hur det började

Precis i början av pandemin sökte Amanda Öhr en projektledartjänst på Stenbackens boende och arbetskooperativ. Kooperativet är ett arbetsintegrerande socialt företag med mål att hjälpa människor från utanförskap till medborgarskap. Man hyr ut lägenheter till personer som har svårt att få ett kontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden. Genom kooperativets olika verksamheter skapar de möjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden att få meningsfull sysselsättning och arbetslivserfarenhet, anpassat efter individens behov och förutsättningar. Amanda får även verka som handledare vid sysselsättning och arbetsträning.

Under pandemin pausades det planerade projektet kring odling och

musteri. Istället engagerade sig Stenbacken i Coronahjälpen, där man hjälpte människor i karantän genom att handla, hämta mediciner och leverera matvaror.

Ett år efter pandemins start kunde odlingen, musteriet och insamlingen av äpplen från hela kommunen komma igång.

Potatisuppropet, som initierades av Närjord, uppmanade människor att odla potatis i den skala de hade möjlighet till. I det initiativet var Amanda privat engagerad.

Var kommer idéerna ifrån?

– Från människorna jag möter. Inspirationen kommer naturligt i gemenskapen med andra, och det gör att jag trivs med projekten redan från planeringsstadiet, säger Amanda

Hur mycket tid lägger du ned?

– Jag trivs jättebra med jobbet så det och övriga projekt får ta den tid de behöver. Jag försöker hålla det på en hållbar nivå. Då kan man behålla energin. Jag har en väldigt bra chef och en förstående familj som stöttar mig. Så det känns bra.

Mest lyckade projekt?

– De projekt jag har lagt ner mest arbete på och har stora förhoppningar för är odlingssatsningarna i samarbete med Hälsinglands Utbildningsförbund. På Stenbacken satsar vi på närödlad och ekologiskt, och tillsammans blir vi en viktig del av den lokala livsmedelsproduktionen. Framöver kommer vi att vara en plats för utbildning, arbetsträning och produktion

inom hållbart jordbruk.

– Dans för hälsa. När jag och Helene gick en utbildning i dans och hälsa så blev det väldigt känslösamt när vi upptäckte hur mycket vi saknat dansen. Det är en kravlös gemensam rörelseglädje som får en att må bra. (Både Amanda och Helene har tävlingsdansat i unga år).

Hur ser framtiden ut?

– Vi har precis startat ett ungdomsboende i samarbete med KAA. Kommunala aktivitetsansvaret är ett aktivitetsansvar som kommunen har för ungdomar mellan 16 och 20 år som inte studerar eller har gymnasieexamen. Det boende vi startat har fem platser. Fem

rum med gemensamt kök, likt en studentkorridor. Tre ungdomar har redan flyttat in, en av dem kommer även att ha praktik hos oss. Dans för hälsa kommer att växa. Vi planerar att bjuda in elevhålsoteamen igen för att ge dem möjlighet att själva uppleva vad Dans för hälsa kan bidra med. Vi ser hur viktigt det är och fortsätter arbeta för att fler ska få ta del av det, trots att kommunen just nu saknar resurser att släppa in oss i skolorna. Förhoppningsvis kan mötet med Elevhälsan öppna nya möjligheter och vägar framåt.

Centersyn tackar Amanda Öhr och önskar lycka till med alla projekt!

Text & foto: Kenth Burvall

Vernissage och musikgudstjänst

Ingrid Thim visar akvareller och foton. Kaffe serveras.

Lördag 1 mars 11.00–16.00 i Trönö kyrka

Ingrid Thim visar bilder och Johnny Wiktorsson sjunger och spelar. **Söndag 2 mars kl 11.00 i Trönö kyrka**

”Från Delsbostintan till Laleh”

Kören mollgan framför sånger av, med och om kvinnor.

Lördag 8 mars kl 18.00 i Trönö kyrka

Earth hour

Vågbrokyrkans gospelkör sjunger och vi får ta del av tips för ett miljövänligare liv.

Efteråt bjuder församlingen på kaffe, saft och kaka.

Lördag 22 mars kl 18.00

Scanna qr-koden och läs mer på vår hemsida:

Svenska kyrkan

Norråla-Trönö församling

Fikasugen!

Välkommen till oss på en klassisk mörmorsfika, lunch eller en smarriga macka, oavsett vilken kostprofil du har. Vi har hembakt fika och bröd med och utan gluten, laktos och mjölkprotein. Även rawfood och vegan.

Sitta utomhus, ta med hem eller hämta utanför, boka eget rum eller bara titta på konstgalleriet?

Välkommen, vi fixar det mesta!

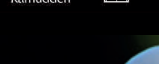

CAFÉ RÅDIS

Fd Rådhuskonditoriet, Oxtorgsgatan 21, Söderhamn, tel 076-112 2457
Öppet mån-fre 8-18, helgdagar 10-16. Öppet alla dagar utom midsommarafton och midsommardagen

CAR DETOX

För ett enklare liv på väg!

Komplett servicecenter

0270-132 52

CAR DETOX
SÄNKTA BILKOSTNADER
OCH RENARE AVGASER

**DIN SERVICEPARTNER
FORDON & BILTJÄNST
SÖDERHAMN**

Framtidens Jordbruk – Alternativa metoder för kolinlagring

Ett utdrag ur en längre artikel: *Framtidens Jordbruk – Att Leva inom Planetens Gränser* (finns på Centersyns websida)

Familjen Karmhag på Ranbogården. Foto: Privat

I princip alla forskare som har kompetens på området är idag överens om att våra utsläpp av växthusgaser ger en ökad uppvärmning som hotar vår civilisation. För att nå 1,5-gradersmålet som FN satt upp för att begränsa skadorna av den ökade växthuseffekten så skulle vi behöva fånga in enorma mängder koldioxid ur atmosfären. De tekniska lösningarna för att fånga in koldioxid är både dyrt och ger tveksamma resultat. Därför presenteras här några alternativa metoder som vi som har jord kan bidra med.

På både global och nationell nivå, är vår mat och lantbruket en av de sektorer som har störst påverkan på de planetära gränserna, men det innebär också att det är en sektor som har stor potential att åstadkomma stora förändringar. Genom att utveckla ett matsystem som både binder mer koldioxid, ökar den biologiska mångfalden, binder ihop kretsloppen bättre, förbättrar vår hälsa samt stärker lantbrukarnas ekonomiska situation och landsbygden som helhet så kan vi också skapa motståndskraft mot de förändringarna som redan är oundvikliga på kort sikt och som leder till en hållbar framtid på längre sikt. Hur gör vi då det?

Mata mikrolivet i jorden så matar jorden oss

Med mer kolinlagring i marken så kommer även mikrolivet i marken att öka. Levande rötter under en så stor del av året som möjligt kommer att förse svampmycel och annat mikroliv i jorden med mat och annat nyttigt som de inte kan producera själva eftersom de inte har fotosyntesen. I utbyte mot den maten så hjälper mikrolivet till att förse grödorna med näringsämnen och vatten. Mer kol i marken är dessutom bättre på att ta upp och hålla kvar både näringsämnen och vatten, vilket kommer bli allt viktigare med fler torkor och översvämningar i framtiden.

En början till att få mer kol i marken med mindre insatssvar är att se till att

öka diversiteten i grödor, störa marken så lite som möjligt och hålla den täckt så stor del av året som möjligt. De senaste fem åren har gårdar inom organisationen Svensk Kolinlagring testat en rad metoder för att lagra in mer kol och förbättra jordhälsan. Erfarenheterna har visat att kombinationen av flera metoder ger bäst resultat.

- Mellangrödor: Att odla mellangrödor mellan huvudgrödor skapar en grön yta året runt, minskar erosion och binder kol i marken.
- Diversifiering av grödor: Mångfald på åkern ökar jordens näringsinnehåll, dess motståndskraft och gynnar biologisk mångfald. På Ranbogården har vi testat blandningar av fleråriga örter som visat sig förbättra markens struktur samt vatten- och näringshållande förmåga.
- Reducerad jordbearbetning: Genom att minimera plöjning och andra störande ingrepp minskas utsläpp av lagrat kol och näring samt att markens organismer gynnas.

Resultaten är lovande. Vi ser friskare jordar, bättre grödor och en ökad förståelse för hur åtgärder påverkar den långsiktiga hållbarheten.

FN's jordbruksorgan FAO: Agroforestry - Lantbruk inom planetens gränser

Nästa steg mot ännu mer kolinlagring i marken och alla dess medföljande fördelar är agroforestry vilket

inte har ett riktigt bra svenskt namn. Agroforestry är matproduktionssystem med träd och buskar samodlat med andra grödor och/eller djur. Förändringen är alltså att ha mer träd och buskar i odlingarna.

Fördelarna med detta är flera. Det ökar nämligen kolinlagringen ytterligare, ger då mer föda till mikrolivet och ökar därmed den biologiska mångfalden, det ökar närings- och vattenbalansen och ger mer näringsrika grödor med ännu färre insatssvar såsom bränsle, gödsel och bekämpningsmedel. Det ökar motståndskraften i odlingarna och ger en diversifiering för lantbrukaren. Det kan, åtminstone initialt, krävas extra resurser men utvecklingen går fort, där Sverige borde vara snabba att haka på för att sedan kunna vara med och leda den utvecklingen.

Odla mellan äppelträden

Med alléer av till exempel äppelträd planterade i nord-sydlig riktning var tolfte meter så kan man ha konventionell odling däremellan. Träden kommer att ta upp koldioxid ur luften och under hela året kunna förse och hålla liv i ett stort system av svampmycel och annat mikroliv under jorden som i utbyte mot det socker de får från trädrotterna, hjälper de till att leverera näringsämnen till träden och de andra grödorna. Den ökade mängden kol i marken tar upp och håller näringsämnen och vatten.

Vi har alltså redan tillgång till en gratis teknik som binder in koldioxid

Jessica Johansson från Svensk Kolinlagring emottar här 2021 års miljöpris från Centerpartiet i Halland. Prisutdelare är Henrik Oretorp. Foto: Anki Enevoldsen

SMHI diskuterar behovet av ett förändrat jordbruk på sin hemsida under rubriken "Alléodling anpassar jordbruket till förändrat klimat". Foto: Kjell Sjölin

och förbättrar vår miljö: fotosyntesen. Genom att maximera växtligheten på våra marker, både under och mellan växtsäsonger, kan lantbruket bidra till att minska atmosfärens koldioxidnivåer.

Men innovation slutar inte där. Forskare utvecklar nya sätt att mäta och optimera kolinlagringen, från precisionsjordbruk till AI-, markaktivitets- och DNA-baserade analyser. Samtidigt fortsätter regenerativa metoder, såsom agroforestry med mer perenna grödor och täckodling att vinna mark. Genom att kombinera traditionell kunskap med ny teknik kan vi skapa ett matsystem som arbetar i harmoni med naturens gränser.

Fördelarna för lantbrukare och landsbygdssamhället

För lantbrukare innebär kolinlagring inte bara miljömässiga fördelar, utan också konkreta vinster. Friskare jordar ger högre skördar och minskar kostnader för insatssmedel såsom konstgödsel och växtskyddsmedel. Mer kol i marken och ökad markhälsa gör gårdarna mer motståndskraftiga mot torka, översvämningar och sjukdomar – problem som kommer att öka i ett varmare klimat.

För landsbygden som helhet betyder det också möjligheter till nya in-täktskällor. Koldioxidmarknader och samarbeten med livsmedelsföretag som efterfrågar hållbara råvaror öppnar för nya affärsmodeller. Dessutom skapar initiativ som Svensk Kolinlagring en känsla av gemenskap och delaktighet, där kunskap och resurser delas över gårdsgränser. Metoderna gynnas av mer småskalighet vilket skapar fler mindre och cirkulära kretslopp där fler kan vara delaktiga.

Våra lantbrukare är oerhört kunniga och ansvarstagande men i slutändan så är det styrdirektiv och efterfrågan som bestämmer vad de kan leverera. Om inte regeringen

kan styra mot ett hållbarare samhälle så är det vi konsumenter som måste styra efterfrågan ditåt. Då gäller det att vi som konsumenter vet vilka gränser vi har att hålla oss till innan vi skapar efterfrågan. Det kan vi bara göra genom att regelbundet gå in på WWFs Klimatkalkylatorn för att se hur stor påverkan vår livsstil har och se hur vi kan minska den för att hålla oss inom dessa gränser.

Kom igång - börja enkelt

Det kan vara en utmaning att komma igång att minska de negativa avtrycken och ibland kan det vara skönt att samtidigt göra positiva bidrag, som kan vara enklare att komma igång med snabbt. Det kan vara att plantera mer träd och buskar på sin tomt, bygga insektsbolkar eller risstaket istället för att bränna trädgårdsavfall, gå över till hållbart skogsbruk om man har egen mark, osv. Det finns många fler förslag på WWFs hemsida.

Jordbruket kan bli vårt största bidrag till ett liv inom planetens gränser och lämna en friskare jord till kommande generationer.

Richard Karmhag
Ranbogården, Söderhamn

Länk till hela artikeln
(eller använd QRkod)

www.centerpartiet.se/lokal/gavleborg/soderhamn/startsida/tidningen-centersyn/senaste-nummer

Muharrem Demirok besökte Jens Öst i Vuxenskolas monter på Landsbyggsriksdagen 2024 där landsbygden var i fokus.

Studieförbundet Vuxenskolan utvecklar Sveriges landsbygder

Studieförbundet Vuxenskolan (SV) har ett tydligt verksamhetsåtagande och en strategisk plan för att stärka och utveckla folkbildningen i Sveriges landsbygder. Vi skapar möjligheter för människor att utvecklas genom folkbildning oavsett var de bor. Vår verksamhet når ut till små orter, glesbygd och skärgård där andra utbildnings- och kulturaktörer ofta saknas. SV har ett samordnande förbundskansli och 27 regionala avdelningar som tillsammans arbetar för att sprida folkbildningen i hela landet. Ansvarig för samordningen av profilområdet är Jens Öst.

Jens berättar: SV:s verksamhetsåtagande slår fast att vi ska bidra till en levande demokrati, social sammanhållning och individers möjligheter att delta i folkbildningen. Vi stärker även beredskap och platsutveckling i lokalsamhällen. Ett av våra viktigaste uppdrag är att ge människor redskap för att delta i samhället och ta ansvar för sin närmiljö. Folkbildningen är en grundpelare i en stark demokrati och bidrar till att fler får en röst och kan engagera sig i viktiga frågor. Vi erbjuder studiecirk-

lar och kulturarrangemang för lokala behov och samarbetar med föreningar, bygdegårdar och andra aktörer för att stärka civilsamhället. Vi utvecklar initiativ som bidrar till lokal utveckling, beredskap och digital delaktighet för invånare i glesbygd.

Landsbyggsfrågorna är en prioritet i vår strategiska plan. Vi arbetar med kapacitetsstärkande insatser för föreningar, digitalisering, målgruppsanpassade insatser och hållbar utveckling. Genom folkbildningen bidrar vi till starkare lokalsamhällen genom att möjliggöra engagemang, skapa jämlika förutsättningar och främja demokratisk delaktighet. SV ser landsbygdsfrågor som en viktig del av folkbildningens framtid och fortsätter att utveckla våra insatser för att bidra till en mer levande landsbygd. Vi samverkar just nu för att förenkla folkbildande insatser i Revansch 2026. Centerpartiet delar vår vision om decentralisering, lokal förankring och folkbildning som nycklar till ett mer hållbart samhälle.

Jens Öst

Utvecklingsledare & samordnare

RUT & ROT

Din elektriker

elia

en del av bravida

www.elia.x.se • Tel 0270-160 00

HEDINS BYGG

Spruthusgränd 13
826 50 Söderhamn

Tel
070-581 33 99

Deson

DITT PROFFS PÅ ELINSTALLATIONER.

EL - TELE - DATA - LARM

Box 224 • 826 25 Söderhamn • Tel 0270-100 73

DIN LOKALA ELINSTALLATÖR

VI HJÄLPER DIG MED ALLT INOM EL!

- FELSÖKNING OCH REPARATION
- RENOVERING OCH NYBYGGNATION
- SERVICE OCH UNDERHÅLL
- LADDBOXAR
- SOLCELLER

RHEL
INSTALLATIONER

073 845 05 75

Snart kommer snön! Har du ordning på din snöutrustning?

Vi tillverkar och säljer bl.a plogar, skopor, sandspridare och gafflar till entreprenadmaskiner.

Vi säljer slitdelar till skopor och plogar.

Vi reparerar skopor och plogar.

Vi utför legosvetsning.

Redskaparna

Sockenvägen 31, 826 61 Söderala

Tel: 0270-28 73 50

Benkt Jansson 070-516 38 33

Redskap för entreprenadmaskiner: www.redskaparna.se

Mekonomen
Bilverkstad

- Vi utför service med bibehållna nybilsgarantier
- Reparationer
- Hjulinställning
- Däckomläggning samt försäljning

VERKSTAD

070-376 24 84

Växelgatan 13B, 826 40 Söderhamn

www.tappersbilservice.se

I huv'et på en CENTERPARTIST

För en tid sedan förekom Söderhamn i rubrikerna i riksmidia pga. att de sociala myndigheterna ville flytta barn från en placering hos fosterföräldrarna, där de trivs, till deras föräldrar, något som barnen inte alls ville. Beslutet drogs tillbaka och situationen lugnade sig, åtminstone tillfälligt. Nu har det äntligen kommit ett domstolsbeslut att de får stanna.

Vad som inte kom fram i debatten på riksnivå var att det inte handlar om någon familj som var etablerad i Söderhamn sedan tidigare, de har placerats här av en stockholmskommun som ville bli av med ett problem.

Det här är inte ett helt ovanligt sätt för storstadskommuner att lösa sociala problem. Man "exporterar" människor till någon norrlandskommun med gott om bostäder. Det här beteendet borde inte vara möjligt, men vår regering tycker tydligen att det är helt i sin ordning och ser inget behov av någon lagändring. De lade ned den utredning som fanns om att hitta en metod att stoppa detta sätt att utnyttja rätten att bosätta oss var vi vill. Det finns ett bibliskt uttryck "bären varandras bördor". Det här ser ut att vara en ny tillämpning. Kanske något att tänka på när du röstar och bor i Söderhamn!

I budgeten för 2025 ser jag att man ska sänka skatten för höginkomsttagare med inkomst över 65 000 kr per månad med i snitt 10 100 kr per år. Enligt regeringen ska detta signalera att det lönar sig att utbilda sig

och att arbeta mer. Även pensionärerna får ca 1 100 kr/år i skattesänkning. Tydligt finns det pengar till att sänka skatter för dem som tjänar riktigt mycket. Jag är lite besviken på att liberalerna släpper igenom så mycket till dem som redan har.

Däremot tycker man att det är helt i sin ordning att vi som är i behov av läkemedel får högre kostnader. 2024 betalade vi 2 850 kr per tolv månadersperiod för medicinen. Den 1 juli år höjs den summan med 600 kr/år. Därmed försvinner 600 kr av skatteåterbäringen för dem som har behov av mediciner. För att vara säkra på att vi äldre inte kommer undan så ska vi nu betala allt upp till 2 000 kr, sedan 75% upp till 3 600 kr i stället för den trappstege som tidigare funnits. Samtidigt rullar inflationen på, under 2023 steg matpriserna kraftigt och de har även ökat under 2024. Det här kan slå särskilt hårt i ett län som Gävleborg, som har den lägsta medelinkomsten i landet, 23 500 kr enligt Google. Ja. Så illa är det. Vi är bäst på att vara sämst. När det gäller arbetslöshet så ligger vi på andra plats efter Skåne, med 8,5 %. Skåne ligger 0,3 % högre.

Hur kommer det sig att just Gävleborg är bäst på att vara sämst när det gäller löner? Ett av svaren är naturligtvis att det finns för få arbetsplatser med högkvalificerade jobb här. Ja, så kan det vara och varför är det så? Någonstans landar det politiska ansvaret för hur det ser ut nu. För mig är det rätt självklart

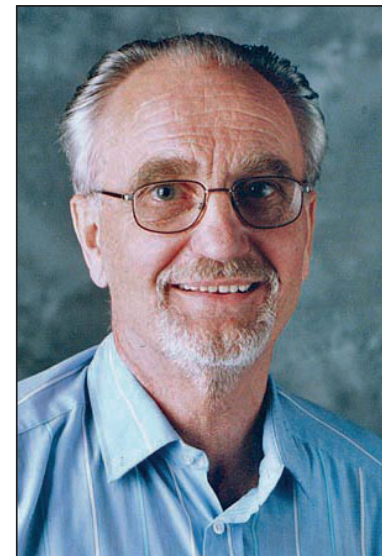
att vi kan tacka S för detta misslyckande.

Något som nu har dykt upp i debatten är att det tycks finnas ungdomar som lämnar skolan utan att kunna läsa. Jag såg en intervju med en ung kille som tyckte att det var svårt att läsa långa stycken. Min första tanke var att det handlar om ungdomar med invandrarbakgrund, men tydligen är det en fråga om dåligt organiserad skolundervisning. Själv gick jag i sjuårig folkskola, men inte behövdes det sju år för att lära sig att läsa. Jag minns att jag det år jag fyllde sju fick boken Pelle Svanslös i julklapp och inte hade några problem att läsa den och allt som kom i mina händer därefter. Att kunna läsa är nyckeln till all kunskap.

Jag tänker inte försöka tala om hur man ska förbättra skolan, men om Liberalerna sabbat detta förlorar jag tilltron till det enda partiet i regeringen som jag har någon respekt för.

Miljödebatten rullar på. 2024 var det varmaste året som har uppmätts hittills, man har registrerat något mer än 1,5 grader över förindustriell nivå. Paris Avtalets långsiktiga mål var att ökningen skall hållas långt under 2 grader med sikte på 1,5 grader. För att begränsa skadorna så mycket som möjligt behöver den fossilfria elen byggas ut snabbt. Vår miljö har inte tid att vänta på kärnkraften.

Och så har USA fått en ny(gammal) president. Han skrämmer mig, och vissa av hans medarbetare skrämmer mig ännu mer. Hans nya kompis Elon Musk gör inte att det känns bättre. Jag förstår att en del människor

ALVAR MAGNUSSON (C)
Sund, Söderala

känner till "Tesla Skam".

Nå, världen klarade ju fyra år med Trump tidigare, så det är bara att hoppas, men jag är nog lite pessimist...

 skyborn

Tillsammans bygger vi framtidens gröna Söderhamn

När Söderhamn framtidsbygger blir Storgrundet havsvindpark ett nyckelprojekt. Med en årlig elproduktion som motsvarar drygt hälften av elanvändningen i hela Gävleborg skapar vindkraftparken ringar på vattnet som når långt bortom ren, förnybar el till samhället och företagen här. Vindkraften möjliggör också en lång och cirkulär värdekedja av nya verksamheter: produktion av vätgas, e-bränsle för transportsektorns omställning, lokal matodling samt andra restströmmar av värde för befintlig industri och nyetableringar.

Följ med på resan – läs mer
om Storgrundet havsvindpark här:

Söderhamns presentkort!
Enkelt att ge – lyxigt att få

Kortet köps i automaten på FuranGallerian,
E-Center eller på handelsoderhamn.se
och kan lösas in hos över 60 företag.

Handel

Söderhamn

Tillsätt kriskommission för småföretagen

Konkurserna ökar i rekordtakt. Nyföretagande sjunker. Arbetslösheten stiger. Läget är akut och regeringen förvärrar situationen genom ökade kostnader för små och växande företag.

Helt uppenbart klarar regeringen inte av att lösa småföretagarkrisen. Det ser dessvärre ut som att man försämrar situationen.

Centerpartiet föreslår att regeringen tillsätter en kriskommission för småföretagen med uppdrag att både avvärja den akuta småföretagarkrisen och skapa ett bättre företagsklimat över tid. Tre mål bör vara högst på kriskommissionens agenda

- Regeringen måste sänka kostnaderna för små och växande företag.
- Regeringen måste se till att små och växande företag i hela landet har tillgång till kapital
- Regeringen måste åtgärda kompetensbristen.

Kriskommissionen bör samla bland annat näringslivet, facken, intresseorganisationer, akademien samt kommuner och regioner för att flytta småföretagens utmaningar högre upp på agendan.

Förra året gick nästan 11 000 företag i konkurs. Det är en ökning med 21 procent på ett år, och den högsta siffran sedan 1996. Regeringen står helt handfallen inför småföretagarkrisen. Tidöavtalet är snålt på reformer för de små och växande företagen och samtidigt ekar det tomt på Arbetsmarknadsdepartementet.

Även i Gävleborg ser det tufft ut med konkurser och ökad arbetslöshet. Vare sig Regeringen tar till sig av Centerpartiets förslag om en kriskommission eller inte så borde regionledningen ta tag i frågan för Gävleborgs del. Region Gävleborg hanterar frågor om kompetensförsörjning samt har det regionala utvecklingsansvaret.

Det är dags att vi lyfter frågorna om att underlätta för företagande så vi kan minska arbetslösheten. Att jobba för att stärka våra små och medelstora företag är en vinst för hela samhället. Som det ser ut just nu så är Centerpartiet företagarnas enda vän.

Magnus Svensson
Regionråd Centerpartiet
i Gävleborg

TAKE-AWAY MATLÅDOR LUNCH CATERING

MATVAGNEN

Mån-Fre
11.00 - 14.00

Telefon
0707-47 47 61

BERGVIKS AUKTIONSTJÄNST A.B.

BERGVIKS AUKTIONSTJÄNST A.B.

BERGVIKS AUKTIONSTJÄNST

SÄLJ PÅ HÄLSINGLANDS STÖRSTA AUKTIONSHUS

RING LENNART 076-102 65 82

VARIANT KÖPCENTER, BERGVIK

www.auktionstjanst.se • info@auktionstjanst.se

Fordons- och maskinreparationer

Kontor 0270-28 75 40
070-632 54 54
Gamla Vägverket, Söderåla

Välkommen!

CHG GULD i SÖDERHAMN AB

Köpmangatan 19C, Söderhamn
0270-129 99
ÖPPET: Mån-fre 11-17
Välkommen!

Nu gör vi Söderhamn bättre tillsammans!

Kyrkorna i Söderhamn öppnar snart Matakuten i Söderhamn!
Vi vill hjälpa utsatta familjer och enskilda i samhället, genom att samla in överskott av livsmedel från lokala butiker.
Varorna kommer att delas ut kostnadsfritt till behövande.
Vill du vara med och hjälpa, swisha gärna en gåva!

E-post: Info@matakutensoderhamn.se
Bankgiro: 5881-0995
Swish: 123-3584273

123-358 42 73

Kyrkorna i Söderhamn

FORDONSPARTNER

Sälja bilen?
Vi köper den!

kontakta oss på
inkop@fordonspartner.com
0270-63006
www.fordonspartner.com

Handla gärna lokalt

KRYSS MED FINA PRISER

I Östersjön

Blue Tango
Amerikanen Leroy skrev denna tango 1951.
Han hade svenska anor och talade vårt språk.
Vilket är hans efternamn?

Clues:

- Across:**
 - 1. SLYNG-EL
 - 4. TVÄR-SLÅ
 - 6. HAR VARJE STOL
 - 10. HJORTH
 - 11. SÄTTS PÅ BAGERI
 - 12. SOM I HIMMELN
 - 13. SVÅRT FÖR EN BONDE
 - 14. "RÖDA TRÄD-ÄR"
 - 15. NYFÖDD TANKE
 - 16. JAMES SOM BARA HANN GÖRA TRE FILMER bl. a. "UNG REBELL" 1955
 - 17. VAND-RINGS-MAN
 - 18. TAB-LETTER
 - 19. GE EFTER
 - 20. SOL-ENS GUD
 - 21. KALT
 - 22. FÖR-LÄTEL-SE
 - 23. KAN HENRIK DORSIN
 - 24. SIE-MENS
 - 25. TRIX
 - 26. VOLVOS SKÅPBIL SOM BL. A. TELE-VERKET KÖRDE
 - 27. SJÄL
 - 28. KORAS TILL NY LEDARE
 - 29. SIAMES
 - 30. MANS-NAMN
 - 31. TENN FÖR KEMIST
 - 32. TUSEN DOCK INTE M
- Down:**
 - 2. FLÄKT I OTTAN
 - 3. KVIDA
 - 5. LÄGGA PÅ HÖG
 - 7. EFTER-SKRIFT
 - 8. NOBELFÖRFATT-AREN
 - 9. VARGAS LLOSA
 - 10. MERCEDES-BENZ
 - 11. Fd BETYG
 - 12. HAVS-NYMF I GREKISK MYTO-LOGI
 - 13. PRAT-GLAD FÅGEL
 - 14. EXIT
 - 15. ÖVERLÄMNA
 - 16. AKTRI-SEN RÖSE
 - 17. ÖVAT KROKI
 - 18. VAR POVEL RAMEL
 - 19. BOLIVIAS "LA"
 - 20. FÖRNAMNET FÖR SOPRANEN MELBA FRÅN MELBOURNE (1861-1931)
 - 21. VING-HÄST-EN
 - 22. DÄR SPELADE ANTHONY QUINN EN DANSANDE GREK
 - 23. DET HELA
 - 24. SLUT-FÖRA
 - 25. VAR EN PART SOM SKREV UNDER MEDBE-STÄMM-ANDELA-GEN 1976
 - 26. Ö 6 MIL VÄSTER OM ÅBO
 - 27. VÄTE SOM OCKSÅ KALLAS HYDROGEN
 - 28. KAN DET GÅ enl. ALM-QVIST
 - 29. BRUKA LUNG-ORNA
 - 30. VÄSTER-NORR-LAND
 - 31. GER EN VÄRLDS-BILD
 - 32. PRODUCERAS AV BRUNKOL
 - 33. FARKOSTEN
 - 34. ROLL-S-ROYCE
 - 35. HED-MARK
 - 36. EFTER-LÄNGTAT MÅL FÖR ALLA SOM ÅKT 9 MIL PÅ SKIDOR
 - 37. SÅ KALLAD KORT
 - 38. KAN MAN KARU-SELL
 - 39. INDIGO
 - 40. 1960-TALS-SKATT
 - 41. MAGA-SINS-VAPEN U. A.
 - 42. BURMANS FÖRLAG
 - 43. 2123-100

Vinnare kryss nr 1/2025

Några färre lösningar den här gången, våra läsare/lösare hade troligen jäktigt inför jul och var säkert trötta efter helgerna. Dock inga svårigheter att hitta rätta svar, trots att nyckeln "tidsperiod om fem år i gamla Rom = lustrum" var en stötesten för flera. - Och som vanligt blev flera lösningar kasserade på grund av tomma rutor i krysset.

**Fem trisslotter, första pris,
skickas till:
Cina Kedvall**

**Följande vinnare får
en trisslott var:
Elisabeth Holm**

Carina Berglund
Ljusne

Elsa Ålin
Söderhamn

Britta Ekengren
Ljusne

Bernth Bergström
Söderhamn

Inger Angermund
Söderhamn

Siv Wallin
Söderala

**Vinnare av barnkrysset:
och som får ett presentkort
på B.O.K är sjuåriga
Elsa Ålin
Sundsvall**

*Vi gratulerar vinnarna och
önskar lycka till med vinster
också på lotterna. Vinsterna
är skickade med post.*

Trisslotter

delas ut som vinster till kryssvinnarna. Första pris: fem trisslotter. Andra t.o.m. åttonde pris: en lott var. Och naturligtvis hoppas vi att även lotterna får tur med sig. Barnkryssets först dragna, rätta lösning, belönas med ett presentkort på 50 kr.

Det går bra att kopiera om fler i familjen vill skicka in lösningar, (det går också bra att ringa till c-exp. för att få fler tidningsex) **men det får bara bli en lösning per person och kuvert.**

Sänd eller lämna in lösningen till
CENTERSYN, c/o Magnusson,
Sundsbrovägen 20, 826 40 Söderhamn
senast den 30 april 2025 och märk kuvertet ”Krysset” eller
”Barnkrysset”.

Alder:

Fylls i om du löst
barnkrysset!

Namn

Adress

Postaddress

BARNKRYSS

910-121					FÖR- MÖ- GEN	↓	SEGT GODIS
					↓		
	ORÄDDA		LAND I AF- RIKA		VIKTOR LEDIN	↓	
							SMILA
JÄTTE- NATION		SPANSKT JAI	MORS LILLA J J J				
SÖTA FRUKT- ER SOM SÄLS TORK- ADE							
PERSON SOM KAN ALLT OM STJÄR- NOR o. RYMDEN		EFTER R	SKÄN- KA			IFALL	↓
						RING	↓

Nu har jag fyllt i Livsarkivet, för min familjs skull.

Skulle något hända mig kommer Livsarkivet att vara till stor hjälp för mina anhöriga.

Trädgårdsg 15, Söderhamn
0270-157 35 – dygnet runt!
www.edbergs.se

Ammunition för jakt och tävlingsskytte

Söderala • Tel. 070-516 38 33

Hälsa & Skönhet i Söderhamn

Gunilla Brolin
Med. Förvårdsterapeut

Styrmansgatan 4 B, 826 37 Söderhamn
Tel: 070-774 48 90

Sjukgymnastkonsult
Hans-Åke Hansson Leg. sjukgymnast

Behandling • Träning • Akupunktur
Individuellt utprovade skoinlägg

Du är välkommen med eller utan remiss oavsett vilken hälso-central du tillhör. Landstingets högkostnadskort & frikort gäller

Styrmansgatan 4 B, Söderhamn (i Sportsgymns lokaler)
Boka tid/frågor? Ring 0270-107 10 • www.sjukgymnastkonsult.se

NU ÄVEN MEDICINSK LASERTERAPEUT

Diplomerad Medicinsk Massageterapeut
070-509 93 51 www.horselharmoni.se
Grengatan 1, 826 37 Söderhamn

KRYSSLÖSNINGAR

God jul!

910-109	TON	H	U	S						
VIN-TER-KALKE	S	L	Ä	D	E					
	A	N	D		HAR DU FRAM-FÖR DIG NU					
UNG-ARNA	G	E	T		= MI					
VOLVO	B	I	L		EFTER					
KOK-HET	A	Å	D							
FIRAS 23 JULI	Ö	V	E	R	R	A	S	K	N	
SLUT-AR BÖN MED	A	M	E	N		ETT -- TRE	TONY SOP-RANO		I	
	O	R	M		KALLAS FÖRSTA KLASS	E	T	T	A	N
19.8	M	A	G	N	U	S	GRAM		G	

TIDS-PERIOD OM FEM ÅR I GÅR ROM	L	U	S	E		MINDRE ÄLV I DALARNA	O
SÄKERHETS-ORGANISATION	P	A	T	T		BRÄNSLET	R
PIPER	O	S	S	E			
DINKAN	U	R	E	T			
AMER. KORT-SPEL fr. 1971	U	N	O				
ENIAC VAR DEN FÖRSTA I VÄRLDEN 1946, OCH VÄGDE 33 TON	D	E	T	T	A	Ä	R
I ALL OÄND-LIGHET	A	V	E	S	T	A	
VILLE VI ALLA SE I BÖRJAN AV 1960-TALET	S	T	I	L	M	R	
TOMMY SAND-LIN	O	G	E	N	O	M	T
TIDSFÄRG OCH STÄMMING	R	V	A	S	A		
ELEKTRISK KOPPLINGSANORDNING SOM SLÄR TILL EL FRÅN STRÖMMEN	J	O	B	B	A		
KALLENTOFTS INITIALER	P	I	O	L	S	V	A
TÖSEN	S	N	A	R	F	A	G
AMER. KORT-SPEL fr. 1971	E	V	A				
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	K
TRAFIK-TOPP	O	N					
EN TUSENDELS GRAM	M	G					
MUSKE-TÖR 2 (MEN INTE PORTHOS)	A	T					
EN ROLIG RYD-BERG	E	V	A				
ORÄKNELIGT ANTAL	M	Y	R	I	A	D	
TRÄD OCH LÄDA	A	S	K				
KASTAR FÖL	T	O	P	P	E	N	

BILLERUD

Ta vara på skogens alla värden

Möjligheterna med skogen är många för dig som skogsägare. Ekonomisk vinning, en plats för fritid och rekreation eller som en viktig råvara för ett hållbart samhälle. Att verkligen ta vara på skogens alla värden innebär att sköta den väl och välja rätt åtgärder vid rätt tid.

www.billerud.se/skog

Vi hjälper dig att ta fram den bästa åtgärdsplanen för din skog.

Ulf Bergvall

079 142 62 84

ulf.bergvall@billerud.com

Peter Karsbo

079 142 62 49

peter.karsbo@billerud.com

Henrik Bennmarker

072 208 71 78

henrik.bennmarker@billerud.com

Oskar Nilsson

070 312 03 62

oskar.nilsson@billerud.com

Jonas Lindblom

070 312 03 74

jonas.lindblom@billerud.com

Pär Wälås

070 665 84 95

par.walas@billerud.com

Anders Lundberg

070 312 23 63

anders.lundberg@billerud.com